

Låg och hög kyrklighet

Ville Auvinen

Många är de gränsdragningar som delar in den världsvida kristna kyrkan. En av dem skiljer lågkyrklighet från högkyrklighet, och denna gräns går även rakt igenom lutherdomen. Dessa två begrepp är inte alltid alldeles entydiga, och de brukas av olika människor på olika sätt. Grovt taget handlar det om att de s.k. högkyrkliga värderar en mer traditionell form av gudstjänst – med en rik liturgi samt med diverse symbolrika tecken, föremål och beklädnader – högt. Också i den lutherska kyrkan firar man på sina håll s.k. ”bells and smells”-mässor, i vilka förekommer rökelse och klockringning under nattvarden, enligt mönster från den romersk-katolska gudstjänsten. Till den högkyrkliga mässan hör procession, elevation (upplyftande av brödet och vinet), genuflektion (att böja knä)

etc. I den högkyrkliga gudstjänsten sjungs en stor del av mässans liturgi. Lågkyrkliga upplever i regel allt det ovannämnda som hyckleri eller skådespeleri, och föredrar istället ett enkelt och okonstlat gudstjänstliv. De känner sig främmande inför ordet mässa, som de förknippar med katolicismen. Mer traditionell musik ersätts gärna med något modernare, gärna till ackompanjemang av gitarr eller varför inte ett helt band. Orgeln är i vilket fall bannlyst. Också den liturgiska ordningen upplevs stel, varför den gärna omformas till att bättre passa in i vår tid. Den präst som förrättar gudstjänsten har på sin höjd på sig alba och stola – ingen mässhake med andra ord – och predikanten uppträder helst i kavaj och kravatt. I den lågkyrkliga gudstjänsten tilldelas lekmännen gärna ansvar, medan den högkyrkliga mässan

i sin tur är mer prästcentrerad. Så kunde man teckna de båda ytterligheterna när man talar om indelningen mellan låg- och högkyrklighet. Däremellan finns förstås en mängd hybrider. Det tråkiga i det hela är hur den beskrivna indelningen ofta utvecklas till ett slagfält mellan bägge parter. De högkyrkliga anser att den lågkyrkliga gudstjänsten inte fyller kraven för en rätt gudstjänst, medan de lågkyrkliga anser att de högkyrkliga är namnkristna, som ersätter en levande tro med religiösa ritualer. Är det måntro möjligt för oss att acceptera skillnaderna, även om vi inte själva kan omfatta och känna oss hemma i det motsatta lägre sätt att fira gudstjänst? Är det möjligt för oss att föreställa oss att det är möjligt – på grund av olika personligheter och på grund av olika kristna traditioner som påverkar oss – att vi ut-

trycker vår tro på olika sätt. Att själva tron trots allt är den samma – väckt till liv hos oss alla av Guds ande. Diskussionen kring hur man rätt firar gudstjänst var aktuell redan under reformationen. Augsburgska bekännelsen – den främsta av den evangelisk-lutherska kyrkans bekännelseskrifter – konstaterar: ”Vidare lära de, att en helig kyrka skall äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika. Paulus säger ju: En tro, (Ef. 4:5–6) ett dop, en Gud, som är allas Fader etc.

Nytt inom STI

I oktober-november anordnar STI, tillsammans med Finska Bibelinstitutet, en månadslång internationell stipendiatkurs. I kursen deltar ett tiotal studerande från STI:s medlemsorganisationers missionsfält. Därtill deltar förhoppningsvis några finländska teologistuderande. Kursens undervisning kommer att kretsa kring bibelteologi, luthersk tro samt missiologi. Utöver att erbjuda god undervisning är det tänkt att kursen skall uppmuntra kursdeltagarna till missionsarbete, men också att den skall föra samman människor från olika kyrkor. På så

sätt är förhoppningen att deltagarna skall lära känna varandra och erhålla perspektiv och uppmuntran i det arbete de utför i sina respektive kyrkor. Inkommande höst kommer för egen del att till stor del bestå i förberedelser inför den teologikurs som kommer att inledas hösten 2016. Syftet är att under ett helt år hålla grundkurser bl.a. i nytestamentlig grekiska, exegetik samt dogmatik. Också missiologin är central i undervisningen. Jag ber om särskild förbön för dessa båda nya kurser.

Ville Auvinen